

Velhevel en kantelhaak?

De velhevel en de kantelhaak zijn hefboomgereedschappen die in de bosbouw gebruikt worden om bomen en boomstammen een zetje te geven. Hoe dat allemaal in z'n werk gaat en wat de voor- en nadelen zijn, kom je hier te weten.

Een **velhevel** is een soort koevoet die je bij vellingen gebruikt om bomen tot maximum 25-30 cm diameter 'over hun dode punt' te drukken. De voet van de hefboom is getand of licht gekromd opdat hij niet uit de velsnede zou kruipen.

Een velhevel heeft dezelfde functie als een velwig, maar het gebruik is toch enigszins verschillend.

Met een velhevel breng je de boom in beweging door de steel op te tillen. Bomen die te dik zijn, kan je beter niet proberen over te drukken met dit gereedschap. Normaal plooit een overbelaste velhevel. Maar stel dat hij plots breekt, dan ontstaat er een gevaarlijke situatie! Voor zwaar hout gebruik je dus beter een wig (zie bosrevue 28).

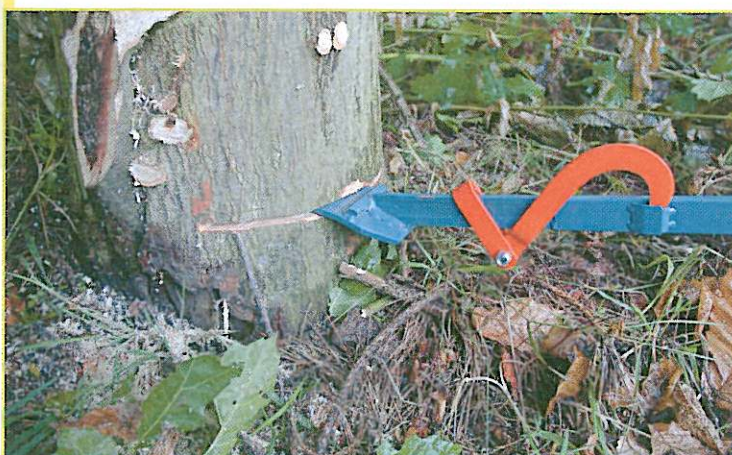
Voor bomen rond de 20 cm diameter is de velhevel ideaal: je kunt snel werken en je moet maar één stuk gereedschap dragen. Dunnere bomen zijn soms lastig te vellen omdat er te weinig plaats is voor een velhevel én een motorzaagblad in de velsnede. Om te vermijden dat je zaag de stalen voet van de velhevel raakt, kan je een trucje toepassen: velsnede half inzagen, velhevel plaatsen en de tweede helft van de velsnede net onder de velhevel doorzagen.

Een **kantelhaak** is een stevige stok met een beweeglijke haak die zich in boomstammen kan vastbijten. Zo ontstaat een hefboom waarmee je boomstammen kan draaien. Kantelhaken kunnen voor 3 taken gebruikt worden: hangers tegen de grond werken, bomen omdraaien om ze volledig te onttakken en stammen draaien bij het doorkorten om niet in de grond te zagen.

Een kantelhaak kan erg goed van pas komen als een (niet al te zware) boom bij de velling tegen een andere boom blijft hangen. Dan zaag je de breuklijst voor een groot stuk door, tot er nog een puntje blijft staan, en draai je de hanger weg zodat hij (hopelijk) valt. Als dat niet lukt, kan je de boom best met een lier onderuit trekken.

Boomstammen omdraaien tijdens het onttakken is een klassieke toepassing van de kantelhaak. Dat gaat als volgt: je velt de boom en onttakt de bovenste driekwart van de stamomtrek, je draait de boomstam een goede kwartslag en vervolgens zaag je de laatste takken eraf. Het draaien gebeurt door aan de kantelhaak te trekken.

ROBBIE GORIS, Inverde vzw

Figuur 1: De boom wordt in beweging gebracht door de velhevel, die zich in de velsnede bevindt, op te tillen.

Figuur 2: Boomstammen omdraaien tijdens het onttakken is een klassieke toepassing van de kantelhaak. Hier wordt een half onttakte fijnspar gedraaid.

Tot slot nog een toepassing van de kantelhaak die je veel plezier zal opleveren bij het doorzagen van boomstammen. Dikke stammen moet je, als het zaagblad te kort is, kantelen om er volledig door te geraken. Het lijkt op het eerste zicht onnodig om dunne stammen te draaien, maar het voordeel is dat je daardoor zeker niet in de grond zaagt en je zaagketting lang scherp blijft.

De methode werkt als volgt: inzagen van de boomstam tot een stukje boven de grond, de boomstam een halve toer draaien met de kantelhaak en het laatste stukje doorzagen. Als je dat doet met een duwende ketting, kan je het makkelijkst doorgaan op de ingezette zaagsnede.

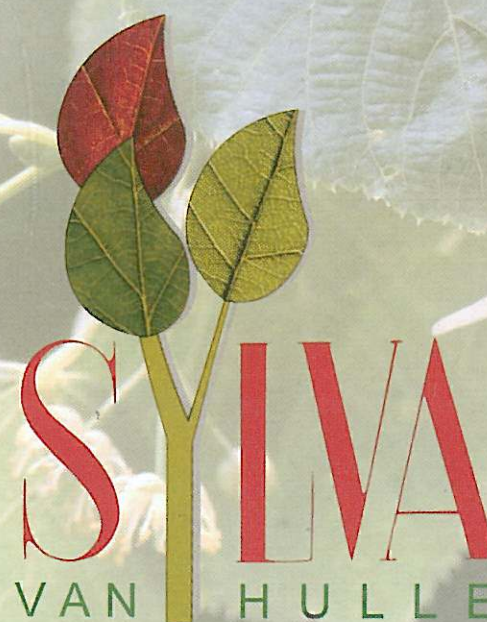
Figuur 3: Gecombineerde velhevels/kantelhaken (links) hebben als voornaamste nadeel dat de kantelhaak zich dikwijls niet goed in het hout vastbijt. Op dat vlak werken enkelvoudige kantelhaken (rechts) stukken beter.

De meest gebruikte velhevels zijn voorzien van een kantelhaak. Deze gecombineerde velhevels/kantelhaken hebben als voornaamste nadeel dat de kantelhaak niet altijd perfect werkt en zich bijgevolg dikwijls niet goed in het hout vastbijt. Op dat vlak zijn enkelvoudige kantelhaken (met aluminium of houten steel) stukken beter. Zeker voor

gebruik bij wat zwaarder hout zijn ze een aanrader: vellen doe je dan toch met wigen.

Er bestaan zelfs kantelhaken met een optioneel voetje waarmee je een boomstam iets van de grond kan lichten. Op die manier kan je vermijden dat je in de grond zaagt.

Producent van bos - en haagplantsoen Inheems en autochtoon plantgoed

BOOMKWEKERIJEN SYLVA
'T HAND 10
9950 WAARSCHOOT
TEL: 09 376 75 75 - FAX: 09 377 37 37

Email: info@sylva.be
www.sylva.be